

ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΠΡΟΠΑΡΩΤΕΑ

Ἐν Ἑλλάδι . . . Δρ. ν. 3.—
Ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ » » 3,50

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΤΙΜΑΤΑΙ

Λεπτῶν 20
261—Γραφεῖον ὁδ. Ἑρμοῦ—264

Οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις συνδρομηταὶ δύνανται ῥ' ἀποστελλῶσιν τὰς συνδρομὰς αὐτῶν διὰ γραμματοσήμου.

Τοῖς συνδρομηταῖς τῆς Ἀθηναϊκῆς δίδεται δωρεὰν χρωματισμῆν εἰκὼν τῆς ὡραίας Βερετίας.

ΩΡΑΙΑ ΕΙΚΩΝ

Τὸ ἰσχυρότατον ἐλατήριον τὸ δυνάμενον νὰ διοικήσῃ τὴν καρδίαν, ἀναπτύξῃ τὰ αἰσθήματα, χαλινώσῃ τὰ πάθη καὶ ὀξύνῃ τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς ἀγαθὸν τοῦ πλησίον αὐτοῦ εἶναι ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεόν, ἥτις ἀναπτύσσεται ἐν ἡμῖν διὰ τῆς γνώσεως τῶν παθημάτων τοῦ Σωτῆρος ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῆς ἀποδοχῆς τῶν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ἀρχῶν αὐτῶν. Ἡ οὕτως εὐγνωμονοῦσα ψυχὴ θυσιάζει τὰ πάντα καὶ κατοροῖ τὰ πάντα ἀγωνιζομένη, ὅπως ἀφ' ἐνὸς μὲν προσελκύσῃ τὴν εὐνοίαν τῶν ἀντικειμένων τῆς ἀγάπης τῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκθέσῃ τὸ πληροῦν αὐτῆν αἴσθημα. Ὁ εὐσεβὴς ἀγαπᾷ χάριν τοῦ Σωτῆρος τὸν πλησίον, ἦτοι πάντα ἀνθρώπον, εἴτε φιλικῶς εἴτε ἐχθρικῶς πρὸς αὐτὸν διακείμενον, γνωστὸν ἢ ἀγνωστὸν, ὁμογενῆ ἢ ἀλλογενῆ, ὁμόθησκον ἢ ἀλλόθησκον Ἰ. Καὶ ὄντως ἔνθα τὸ αἴσθημα τοῦτο ἐμφωλευεῖ ἐκεῖ ἐκτελοῦνται πράξεις διεγείρουσαι τὸν τε θαυμασμόν καὶ τὴν εὐδοκίαν παντὸς ἀνθρώπου, ἐκεῖ ἀναπτύσσεται χαρὰ, ἐκεῖ εὐτυχία ἀληθής, ἐκεῖ μακαριότης, ὡς τοῦτο καταφαίνεται ἐκ τοῦ ἐπομένου διαλόγου.

«Πρὸ ὀλίγου εἶδον ὡραιότατην εἰκόνα», ἔλεγέ τις εἰς τὸν φίλον του Β, ὅτε συννητήθησαν μετὰ τὴν ἐργασίαν τῆς ἡμέρας.

«Καὶ ποία ἦτον αὕτη;» ῥώτησεν ὁ Β.

«Ἦτο τοπογραφία. Ἡ ἰδέα ἦτον ὡραιότατη καὶ ἡ ἐκτέλεσις σχεδὸν ἐντελής. Νὰ πηγαίνωμεν νὰ τὴν ἴδωμεν πρὶν ἢ τὴν ἀποσύρουν».

«Εἶδον ὡραίαν εἰκόνα καὶ ἐγὼ σήμερον».

«Ἀλλῶς; καὶ ποία ἦτο;»

«Εἶδοποιήθη σήμερον το πρῶτ' ὅτι πολὺ δυστυχία ὑπῆρχεν εἰς οἰκογένειάν τινα, καὶ ἅμα ἠδυνήθη ν' ἀφῆσω τὴν ἐργασίαν μου ἐπορεύθην νὰ ἴδω τί ἠδυνάμην νὰ πράξω. Ἀνερχήθη ἐπὶ ὑπερφῶου ἔνθα οἱ οἰκογένεια ἐστεγάζετο, καὶ ἅμα ὡς ἐπλησίαζον νὰ κρούσω τὴν θύραν, ἤκουσα φωνὴν προσευχομένην. Ὅτε ἡ προσευχὴ ἐτελείωσε, εἰσῆλθον εἰς τὸ ἄθλιον δῶμα, καὶ εἶρον νεαρὸν ἔμπορον εἰς οὗ τὸ κατάστημα πρὸ ὀλίγου εἶχον εἰσέλθει, καὶ τοῦ ὁποίου αἱ ὑποθέσεις ὡς ἐγίνωσκον ἦσαν ἐπείγουσαι. Καὶ ὅμως τὰς εἶχεν ἀφήσει, καὶ διέτριψε χρόνον τινα πρὸς παραμυθίαν τῶν ἀσθενῶν καὶ πασχόντων κατοίκων τοῦ ὑπερφῶου ὅταν ἤλθον εἰς τὴν θύραν προσήχετο οὗτος μετ' αὐτῶν πρὶν ἢ ἀποχωρήσῃ. Ἠρώτησα αὐτὸν πῶς ἠδύνατο νὰ εἶρη καιρὸν νὰ ἀφήσῃ τὴν ἐργασίαν του ἐν τοιαύτῃ πολυασχόλῳ ἐποχῇ καὶ οὗτος ἀπήντησεν ὅτι γινώσκων ὅτι ἡ κατάστασις τῆς οἰκογενείας διεκοινώθη εἰς διαφόρους χριστιανούς ἐφοβήθη μήπως ὁ χριστιανισμὸς ὑποφέρῃ ἐὰν δὲν ἐδίδοτο ἀμέσως βοήθεια. Δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον (εἶπεν οὗτος) ὅπως ἀποκτήσω χρήματα, ἀλλ' εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον ὅπως ἡ τιμὴ τοῦ Χριστοῦ διατελέσῃ ἀπαρομειώτος».

Ὁ τοσοῦτον σεβόμενος τὰς χριστιανικὰς ἀρχὰς εἶναι κατὰ φυσικὴν συνέπειαν καὶ ἀνθρώπος εὐθύς, δίκαιος, χρήσιμος καὶ εὐτυχῆς αὐτὸς τε καὶ οἱ περὶ αὐτόν. Πόσον πολῦτοι αἱ ἀρχαὶ τοῦ χριστιανισμοῦ!

ΤΕΪΟΝ

[Ἰπὸ Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑΟΥ καθηγητοῦ].

Ὁ Ἐνετὸς Μάρκος Παῦλος γνωστότατος διὰ τὰς ἐν Ἀσίᾳ κατὰ τὸν 17. αἰῶνα ἐκτενεῖς αὐτοῦ περιηγήσεις, ἀναφέρει πρῶτος περὶ τῆς χρήσεως τοῦ τεῖου. Ὁ δὲ σοφὸς Ἰησοῦτης Μ. Πίκης ἱεραπόστολος ἐν Κίνα ἔστειλεν εἰς τὴν Εὐρώπην τεῖον καὶ κατέστησε διὰ τῶν ἐπιστολῶν του (1600) γνωστὰς τὰς ιδιότητας αὐτοῦ.

Τὸ τέιον ἐγνώσθη ἐν Παρισίῳ κατὰ τὸ ἔτος 1636· ὑπεστήριξε δὲ τὰ μάλιστα τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ὁ ἀρχικαγκελλάριος Σαγουέρος. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1656 εἰσῆχθη ἡ χρῆσις αὐτοῦ εἰς τὴν μεγάλην Βρεταννίαν.

Τὸ τέιον δὲν χρησιμεύει εἰς τὴν τροφήν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐνούμενον μετὰ τοῦ σακχάρου ἀποτελεῖ ἔγχυμα λίαν εὐχάριστον καὶ ὑγιεινὸν διὰ τοὺς κατοίκους κυρίως τῶν ψυχρῶν καὶ ὑγρῶν κλιμάτων.

Οἱ Ἄγγλοι, οἱ Ὀλλανδοὶ καὶ οἱ Ῥώσοι καταναλίσκουσι μεγίστην τοῦ προϊόντος τούτου ποσότητα, ἀναπληροῦντές πως τὸ κενόν, ὅπερ μένει ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τοῦ οἴνου. Ὁ δὲ σφοδρὸς ἐρεθισμὸς, ὃν τὸ τέιον ἐμποιεῖ εἰς τὰς λειτουργίας τοῦ στομάχου εἶναι λίαν κατάλληλος εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ εὐκόλον τὴν πέψιν καὶ νὰ διεγείρῃ τὴν δύναμιν τοῦ ἐσωτερικοῦ θερμογόνου δι' οὗ ὁ ὀργανισμὸς ἀνίσταται εἰς τὴν ἐνέργειαν τὴν ἐπιγινομένην εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἕνεκα τοῦ ψύχους.

Ἡ μεγαλειτέρα κατανάλωσις τοῦ τείου γίνεται μετὰ τὴν Κίναν εἰς τὴν Ῥωσσίαν.

Τὸ τέιον ἐν Ἰαπωνίᾳ, Κίνα καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἀνατολικῇ Ἀσίᾳ εἶναι θάμνος ἀειθαλὴς καλλιεργούμενος εἰς τὰς χώρας εἰκεινίας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων.

Τοῦ θάμνου τούτου ὄντος παρεμφοροῦς τῇ μύρτῳ μόλις κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος γίνεται ἡ συγκομιδὴ τῶν φύλλων αὐτοῦ· κατὰ μὲν τὸν μῆνα Φεβρουάριον γίνεται ἡ πρώτη, ἥτις μένουσα εἰς τὸν τόπον πρὸς χρῆσιν μόνον τοῦ βασιλέως, λέγεται βασιλική, ἡ δὲ δευτέρα κατὰ τὸν Ἀπρίλιον καὶ ἡ τρίτη κατὰ τὸν Μάϊον· αἱ δύο τελευταῖαι χρησιμεύουσιν εἰς πάντα ἀνθρώπων καὶ στέλλονται καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Εἰς δὲ τὴν Ἀγγλίαν δαπανῶνται κατ' ἔτος 41, 000, 000 χιλιόγραμ.

Εἰς τὰς Ὁμοσπόνδους Πολιτείας τῆς

Ἀμερικῆς..... 16,000,000

Εἰς τὴν Ὀλλανδίαν..... 1,500,000

Καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν μόνον..... 300,000

Τὰ συλλεγόμενα φύλλα τοῦ τείου εἶναι μὲν δριμύα καὶ πικρά, ἀλλὰ μετὰ τὸν φριγμὸν ἀφαιροῦνται ἐξ αὐτῶν τὰ χαρακτηριστικὰ ταῦτα καὶ ἀναπτύσσεται τὸ τέως ἐν αὐτοῖς λανθάνον ἄρωμα.

Ἐν μὲν τῇ Ἰαπωνίᾳ ἡ ἐργασία αὕτη τελεῖται διὰ μετρίου φριγμοῦ γινομένου ἐντὸς μεγάλων λεβήτων. Ἐν δὲ τῇ Κίνᾳ ἐμβαπτίζονται πρῶτον τὰ φύλλα τοῦ τείου ἐντὸς ζέαντος ὕδατος καὶ μένουσιν ἐν αὐτῷ 30 δευτερόλεπτα, ἔπειτα ἀφ' οὗ ἀποστάξουσιν ἐμβάλλονται ἐντὸς θερμοῦν λεβήτων καὶ συνταράττονται διὰ τῶν χειρῶν· μετὰ τινὰ λεπτὰ τῆς ἄρας ἐξάγονται καὶ ῥίπτονται ἐπὶ σχοινοψαθῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων κυλινδρῶνται ταχέως καὶ διὰ κινήσεως ὁμοιομορφου τελευμένης διὰ τῶν χειρῶν γίνεται ἡ ἀσάφρη τῶν φύλλων. Ἐν ταύτῃ τῇ ἐργασίᾳ ἐξάγεται ἐκ τῶν φύλλων χυμὸς κτρινοπράσινος, ὅστις προσεῖε εἰς τὰς χεῖρας καθύσιν ἀνυπόφορον. Ἡ ἐργασία αὕτη ἐξακολουθεῖ μέχρις οὗ πᾶ φύλλα ψυχρανθῶσι, καὶ ἐπειδὴ τὰ φύλλα ταῦτα θερμά μόνον δύναται νὰ συστριφῶσι, διὰ τοῦτο εἶναι

ἀνάγκη νὰ μένουσιν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐργαζομένου μέχρις οὗ ψυχρανθῶσιν. Ὅσον δὲ ἡ ψύξις γίνεται ταχύτερα, τοσοῦτο καὶ ἡ σύστριψις τῶν φύλλων ἀποτελεῖται καλλίτερα· πρὸς τοῦτο ἐπιταχύνουσι τὴν ψύξιν εἰσάγοντες εἰς τὸν λεβήτα ψυχρὸν ἀέρα διὰ ῥιπίδων. Ἄλλ' ἂν καὶ μεγάλη προσπάθεια καταβάλλεται, μένουσι πολλὰ φύλλα ἀστριπτα. Τινὲς νομίζουσιν ὅτι τὰ καλῶς ἐστριμμένα φύλλα τοῦ τείου γίνονται διὰ τῆς χειρὸς, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι οὐδὲ πιθανόν.

Τὸ τέιον ζηρανθὲν ἐν διαφόροις κλιμαίνουσιν διαφορῶς θερμοανθεῖσιν, ὑπάγεται εἰς δύο κυρίας κατηγορίας, εἰς τὸ πράσινον καὶ εἰς τὸ μέλαν. Ταῦτα πάλιν ὑποδιαιροῦνται ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς λεπτότητος ἐν ἐκάστῳ εἶδει ὑπάρχοντος ἀρώματος.

Τὸ πράσινον τέιον ἐπιμελῶς ἀποχωρισθὲν ἀπὸ τῶν μικρῶν συντριμμάτων καὶ μετρίως φριγὲν εἶναι πολὺ καλλίτερον τοῦ μέλανος κατὰ τὴν λεπτότητα τῆς ὁσμῆς καὶ κατὰ τὴν δύναμιν· εἶναι δὲ λίαν ἐρεθιστικόν καὶ ἀφυπνιστικόν.

Ἐπάρχουσι δύο εἶδη θάμνων, ἐξ ὧν παράγεται τὸ τέιον. Τούτων τὸ μὲν ἀναπτύσσεται ἐν ὑπαίθρῳ εἰς τὰς βορείους ἐπαρχίας τῆς Κίνας, τὸ δὲ ἄλλο εὐαισθητότερον, ἀναπτύσσεται εἰς τὰς μεσημβρινάς. Ἐπειδὴ δὲ τὸ μὲν πράσινον τέιον κομίζεται ἐκ τῶν βορείων χωρῶν τῆς Κίνας, τὸ δὲ μέλαν ἐκ τῶν μεσημβρινῶν ὑπέλαβόν τινες ὅτι ὑπάρχουσι δύο διάφορα εἶδη θάμνων, ἐξ ὧν παράγεται τὸ τε πράσινον καὶ τὸ μέλαν. Ἄλλ' αἱ περὶ τούτων ἔρευναι, ἃς ἐποίησαν καὶ ὁ Φορτούνας καὶ ὁ Σαμουήλ Βελλὴ ὁ ἐπιθεωρητὴς τοῦ τείου παρὰ τῇ Ἰνδικῇ ἑταιρίᾳ βεβαιούσι μετὰ θεικρότητος ὅτι τὸ πράσινον τέιον κατασκευάζεται κατ' ἄλλον τρόπον καὶ τὸ μέλαν κατ' ἄλλον, δῆλα δὴ ἐκ τοῦ βορείου τείου κατασκευάζονται καὶ τὰ δύο εἶδη καὶ ἐκ τοῦ μεσημβρινοῦ ὡσαύτως, τὸ δὲ χρῶμα ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ταχύτητος δι' ἧς τελεῖται ἡ ξήρανσις τῶν φύλλων αὐτοῦ.

Τινὲς τῶν συγγραφέων νομίζουσιν ὅτι ἡ εὐχάριστος ὁσμὴ τοῦ ἐγγύματος τοῦ τείου δὲν εἶναι φυσικὴ ἰδιότης τῶν φύλλων αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπίκτητος προερχομένη ἐκ πολλῶν ἀρωμάτων, ἅπερ προστίθενται εἰς τὰ φύλλα αὐτοῦ μετὰ τὸν φριγμὸν· φαίνεται ὅμως ὅτι τινὰ μόνον εἶδη τείου ἔχουσι τὴν ιδιότητα ταύτην καὶ ταῦτα μεταχειρίζονται οἱ βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορες.

Οἱ Σῖναι λέγεται ὅτι χρωματίζουσιν ὅλον τὸ πράσινον τέιον τὸ ἐκτὸς τῆς πατρίδος τῶν ἀποστελλόμενον διὰ μίγματος συγκεκριμένου ἐκ τοῦ πρωσσικοῦ καὶ τῆς Ἰνδικῆς κυπερίδος ἐπιπάσσοντες αὐτὸ μὲ γύψον διὰ νὰ λάβῃ ὅψιν ἀνθρώρην ἀνάλογον πρὸς τὸν χροὸν τῶν νεαρῶν φύλλων.

Ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ πωλεῖται πολλάκις τέιον πράσινον, αὐτὸς ἐξήχθη προηγουμένου τὸ ἐγγύμα, ἀλλὰ χρωματιζόμενον διὰ διαφόρων συνθέσεων φαίνεται ὡς γνήσιον· ὁ δὲ πρόσθετος χρωματισμὸς ἐξάγεται δι' ἐλαχίστης πλύσεως.

Ἡ χρῆσις τοῦ τείου ἐν Κίνᾳ καὶ Ἰαπωνίᾳ δὲν προήλθεν ἐξ ἀπλῆς ἰδιοτροπίας ἢ τῆς πρὸς τὰ νεωτερίζουσα

ροπῆς τῶν κατοίκων, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης, διότι τὰ ὕδατα ἐκεῖνων τῶν μερῶν ὄντα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὑφάλμυρα καὶ κακῆς ποιότητος βλάβτουςι τὴν ὑγείαν τῶν ἐγχωρίων, τὸ δὲ ἔγχυμα τοῦ τεύου ἀναπληροῦν πῶς τὴν ἔλλειψιν τῶν ποσίων ὑδάτων, μετριάξει τὴν βλάβην τῆς ὑγείας αὐτῶν. Ἡμεῖς ὁμῶς ἔχοντες εὐτυχῶς ὕδατα διαυγῆ, ῥέοντα καὶ ψυχρά, κλίμα συγκεκριμένον καὶ μᾶλλον ἀρχαρόν, δὲν ἐννοῶ τίς ἢ ἀνάγκη οἱ μὴ ἔχοντες ἐκ παιδῶν τὴν ἔξιν τοῦ πίνειν τὸ ἔγχυμα τοῦ τεύου, νὰ βιάζωσιν ἑαυτοὺς πρὸς τὴν ἀπόκτησιν τῆς ὀνείας καὶ τοσοῦτο δαπανηρᾶς χρήσεως τοῦ τεύου.

ΣΥΛΛΟΓΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

(ὑπὸ Ε. Α. ΚΕΧΑΓΙΑ.)

Ἡ πείρα διδάσκει ἡμᾶς ὅτι πάντες σχεδὸν οἱ παῖδες ἀσμένως φυσικὰ ἀντικείμενα, ἅτινα ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ φύσει ἐφελεύουσι τὴν προσοχὴν αὐτῶν, κομίζουσιν εἰς τὴν οἰκίαν, ἵνα ἢ δεῖξωσι ταῦτα τοῖς γονεῦσι, μετόχους αὐτοὺς τῆς αὐτῶν καθιστῶντες ἡδονῆς, ἢ ὡς ἀντικείμενα κόσμου μεταχειρισθῶσι. Μόνοι δὲ ἐκεῖνοι οἱ παῖδες τρέπονται πρὸς καταρτισμὸν συλλογῆς αὐτῶν, οἵτινες ἐνήλικα ὄρωσι τοῦτο πράττοντα. Τηλικαύτη ἢ ἐπιβροχὴ τοῦ παραδείγματος τῶν πρεσβυτέρων ἐπὶ τῶν νεωτέρων! Οἱ ἀγροτικοὶ ὁμῶς παῖδες περὶ ἐλαχίστου τὰς συλλογὰς ποιοῦνται· διότι τὰ μὲν ἄρβρα οὐδένα ὄρωσιν ἐνασχολούμενον ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐργασίας· τὰ δὲ θήλα οὐλοφροῦσι τούτων, ἐπεὶ δὲ μόνον ἄρβρα ἐγνώρισαν συλλογῆς. Ἐπομένως φρονούσιν ἴσως ὅτι ἡ τοιαύτη ἐργασία εἶναι ἰδιαίτερον τῶν ἀρβρέων προνόμιον.

Πολλάκις ὁμῶς γεννᾶται παρά τισιν μὲν παισὶν ἄσκοπος ἀγάπη πρὸς συλλογὰς· παρ' ἑτέροις δὲ ζηλοτυπία τις μᾶλλον ἢ ἀληθὴς ἀγάπη, ἵνα προσκλήσωνται τοιαύτην. Οἱ τοιοῦτοι δὲ παῖδες τῆς σπουδαιοτέρας ἀποτρεπόμενοι μελέτης, ἀντὶ ἐν τῷ ὥραϊ καὶ ἀρμονικῷ νὰ τέρπωνται, τούναντίον ἐπιδιώκουσι τὸ σπάνιον καὶ τὸ περιεργόν. Ἡ τοιαύτη δὲ διάθεσις αὐτῶν ἀσκεῖ μᾶλλον ἐπιβλαβὴ ἢ λυσιτελῆ ἐπιβροχὴν ἐπὶ τῆς μορφώσεως τοῦ παιδικοῦ αἰσθήματος, καθιστῶσα αὐτὸν πλεονέκτην ἀντὶ φιλομάθους, μεμψιμοιρον ἀντὶ ἰλαροῦ καὶ εὐθύμου, καὶ ἐμπνεύσα αὐτῷ τὴν ἰδιοτροπίαν μόνον εἰς τὰ περιεργὰ καὶ τερατώδη νὰ ἡδύνηται.

Παρατηρητέον δὲ ἐνταῦθα ὅτι ὁ καταρτισμὸς ζωολογικῆς τινος συλλογῆς συνεπάγεται τὸν φόνον ζῴων τινῶν καὶ τὴν διαρπαγὴν φωλεῶν τῶν ταιλιπῶρων πτηνῶν, ὡς τοῦτο πολλάκις δυστυχῶς συμβαίνει. Ἡ τοιαύτας ὁμῶς δυσίας ἀπαιτούσα συλλογὴ καθίσταται ἐπιβλαβεστάτη τῷ παιδί, συντελοῦσα πρὸς ἀμβλυγίαν τοῦ αἰσθήματος τῆς συμπαιθείας αὐτοῦ, ὅπερ, ὡς γνωστὸν, ἀποτελεῖ τὴν πρώτην τῆς ἠθικῆς βαθμίδα. Ἐντούτοις, αὐστηρῶς ἐποβλεπομένων τῶν ἀνω εἰρημένων παρεκτροπῶν ὑπὸ τῶν γονέων, πρέπει ἢ πρὸς τὸ συλλέγειν ἀγάπην τὸν παιδὸς νὰ διεγείρηται καὶ νὰ ὑποβοηθῆται· διότι ὑπὸ τὴν ὀρθὴν αὐτῶν

ὀδηγίαν θέλει αὕτη καταστῆ μέσον, δι' οὗ οἱ παῖδες θέλουσιν εὐρύνει τὸν κύκλον τῶν γνώσεων καὶ ὀξύνει τὴν κρίσιν αὐτῶν, μορφουμένου ἐν αὐτοῖς ταυτοχρόνως τοῦ αἰσθήματος τοῦ καλοῦ καὶ ἐνισχυομένης τῆς βουλήσεως αὐτῶν. Ὁ δὲ πόθος, ὃν τρέφει ὁ παῖς, ἵνα κλάσιν τινὰ φυσικῶν ὄντων, εἰ δυνατὸν, πλήρη προσκλήσῃται, διεγείρει τὴν προσοχὴν αὐτοῦ καὶ ὀξύνει τὴν ὄρασιν. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τῶν συλλογῶν κατέστησαν παρομιμῶδεις ἕνεκα τῆς ἐξιχνιαστικῆς αὐτῶν δυνάμεως. Συστηματικῶς ταξινομῶν ὁ παῖς τὰ συνειλεγμένα, ἀσκεῖ τὴν κρίσιν αὐτοῦ προσέχων δὲ, ἵνα κατατάξῃ αὐτὰ συμμετρῶς καὶ εὐκόσμως, μορφῶναι τὸ αἰσθημα τοῦ καλοῦ· ἐπιμόνως δὲ ἐπὶ μακρὸν ἐργαζόμενος πρὸς τελειοποίησιν τῆς συλλογῆς αὐτοῦ, ἀσκεῖ τὴν καρτερίαν καὶ εὐστάθειαν τῆς βουλήσεως αὐτοῦ.

Οἱ μικροὶ παῖδες λυσιτελεῖς εἶναι τὰ ὄστρακα τῶν ἐγχωρίων κοχλιῶν νὰ συλλέγωσι καὶ ταῦτα ὡς πρὸς τὸ μέγεθος, σχῆμα καὶ χρῶμα ἐν θήκαις, ἰδίαις αὐτῶν χερσὶ παρασκευασθεῖσαις, νὰ ταξινομῶσιν. Ἴνα δὲ ἡ συλλογὴ σκόπιμος καὶ διαρκούς ἀξίας παρὰ τῷ παιδί ἀποβῆ, ἀνάγκη ὁ παῖς ἄπασαν ἰδίαν μερίμνη νὰ καταρτίσῃ· διότι συλλογὴ ἐτοίμη αὐτῷ δωρηθεῖσα μένει ψυχρὰ καὶ ἄνευ παραγωγικοῦ τινος ἀποτελέσματος. Ἐὰν δὲ παρασταθῇ ἀνάγκη ἀγορᾶς τινος πρὸς συμπλήρωσιν τῆς συλλογῆς, ὁ παῖς πρέπει ἐξ ἰδίων χρημάτων νὰ πορισθῇ τοῦτο.

Αἱ μὲν κόραι συλλέγουσιν ἀσμένως ἄνθη καὶ ποικιλόσχημα φύλλα, ἄπερ λίαν διδακτικὸν καὶ ἐπαγωγικὸν εἶναι ὑπὸ τὴν φιλόστοργον τῆς μητρὸς ὀδηγίαν, ξηραίνουσαι μεταξὺ φύλλων καταλλήλου πρὸς τοῦτο χάρτου, νὰ ταξινομῶσι καὶ διαφυλάττωσιν. Οὐ μόνον δὲ τὰ ἄρβρα, ἀλλὰ καὶ αἱ κόραι πρέπει ἐξ ἰδίων χρημάτων νὰ καταρτίζωσι τὰς συλλογὰς αὐτῶν.

Ἡ δὲ ἀπαξ ἀρξαμένη ὑπὸ τοῦ παιδὸς συλλογὴ δὲν πρέπει νὰ μένῃ ἡμιτελής ἀψικουρίας ἕνεκα, ἥτις συχνάκις τοὺς ἡμετέρους καταλαμβάνει παιδάς. Πρώτη συλλογὴ συνιστᾶται τοῖς μικροῖς συλλογεῦσιν, ὡς ἀνωτέρω εἶπον, ἢ τῶν ὄστράκων τῶν ἐγχωρίων κοχλιῶν, ἅτινα ὁ παῖς ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τῶν γονέων αὐτοῦ ἐπιμελῶς καὶ προσεκτικῶς ταξινομεῖ, ὡς πρὸς τὸ μέγεθος, χρῶμα κτλ. Πρεσβύτεροι δὲ παῖδες κατὰ τὸ ἔαρ καὶ θέρος, συλλέγοντες καρποὺς διαφόρους, ἐκθέτουσιν αὐτοὺς ἐν τινὶ καταλλήλῳ πρὸς τοῦτο χῶρῳ, ἀγαλλόμενοι ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ πλουσιῶς κεκοσμημένου αὐτῶν Μουσείου.

Οἱ παῖδες συλλέγουσι πρὸς τούτοις λίαν προθύμως κενὰς φωλεὰς πτηνῶν, τεμάχια διαφόρων μετάλλων, λίθους, κρύσταλλα καὶ ἀπολιθώσεις φυτῶν καὶ ζῴων. Τοῖς δὲ πρεσβυτέροις παισὶν ἐμπρέπει ξύλων συλλογὴ· πάντα δὲ τὰ ὑποδείγματα αὐτῶν πρέπει, εἰ δυνατὸν, φλοιόφορον νὰ ᾖσι τοῦ αὐτοῦ σχήματος. Διαστέλλει δὲ αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων ὁ μικρὸς συλλογεὺς ὡς ἐκ τῆς σκληρότητος, τοῦ χρώματος, τῆς ὑφῆς τῶν ἰδῶν κτλ. Δὲν πρέπει δὲ νὰ παροράται καὶ ἡ τῶν σεσηπῶτων ξύλων ἢ φλοιῶν συλλογὴ.

Ἄφοῦ δὲ ὁ παῖς οὕτω, διαρκούντος τοῦ ἔαρος καὶ